

SWiTSj nieuwsbrief nr 1 - april 2016

Waarom SWiTSj?

Nog een wereld te winnen? Uit een interview: “Vlak na de zomer waren we ’s nachts aan het werk aan de rails, ik ben lasser, en dat doe je meestal ’s nachts want dan rijden er maar weinig treinen. We doen dat als onderaannemer voor één van de grote aannemers die aan het spoor werken. Het was regenachtig weer. De collega, een werknemer van de hoofdaannemer, had de stroomkabels nog niet losgemaakt zoals dat wel was afgesproken. De (retour)stroom ‘verzamelde’ zich bij het laseinde en kon geen kant op. Er ontstond een vlamboog tussen de spoorstaven en drie van mijn collega’s en ik kregen een enorme opdonder. Ik heb nu, na ruim 2 maanden, nog last van mijn kaken en van spieren in mijn arm, een collega heeft last van z’n hart gekregen en een ander heeft regelmatig ernstige krampverschijnselen. Gelukkig zeiden ze in het ziekenhuis dat ik geen blijvende schade had opgelopen, maar dat het ook anders had kunnen uitpakken. Niet echt leuk allemaal, maar ach, het hoort bij het vak, en ik kan tegen een stootje, als je begrijpt wat ik bedoel.”

“Maar dat had dus heel slecht kunnen aflopen?”

“Ja, misschien wel, maar je weet dat je dit soort risico’s loopt.”

“Wat is er gebeurd na dit incident?”

“Oh, niet zoveel, er is wel met degene gesproken die de stroom er niet afgehaald had, maar nog geen week later gebeurde het weer. Diezelfde man was weer te laat met het loskoppelen van de stroom, weer twee collega’s die een opdonder kregen...”

Aanleiding. Uit een onderzoeksrapport van RHDHV is gebleken dat het aantal elektrocutie-incidenten van 2011 tot 2013 is toegenomen van 9 naar 15 incidenten per kwartaal. Iedere monteur heeft wel eens tijdens het werken ‘aan de spanning gehangen’. Niet alle incidenten worden (meer) gemeld. Risico’s zijn onder andere:

- het raken van de bovenleiding door krol,
- onduidelijke grensgebieden bij spanningsloosstelling,
- het raken en beschadigen van kabels bij werkzaamheden,
- zwerfstromen,
- werken aan onder spanning staande SW installaties
- en water in de kruipruimte.

Als sector willen we het werken aan (of in de buurt van) elektrische installaties veiliger maken. Daarom is door ProRail begin 2015 het initiatief genomen om de werkgroep “SWiTSj” in het leven te roepen. De naam SWiTSj is niet alleen een afkorting, maar staat ook voor de *switch in cultuur en gedrag* die volgens ons nodig is om veiliger te werken. SWiTSj is een samenwerkings- en veranderplatform tussen ProRail, ingenieursbureaus en aannemers. Het eigenaarschap ligt dan ook bij de gehele spoorbranche.

Ambitie. Als SWiTSj willen we de risico’s terugdringen van elektrocutiegevaar en elektrocutie-incidenten reduceren tot 0. Dit is een lange weg. Het gaat om concrete maatregelen zoals bijvoorbeeld veiliger componenten in relaiskasten. Daarnaast werken we ook aan een leer- en veiligheidscultuur in de sector waarin men over de bedrijven heen durft te praten over dilemma’s, zaken die mis gaan en gedrag. Alleen dan kan er volgens ons sprake zijn van continue verbetering op het gebied van elektrocutierisico’s.

De **focus** van SWiTSj is concrete verbeteringen op de werkvloer, het versterken van gedrag op niveau 4 van de veiligheidsladder, en kennis en vaardigheden op dit gebied. Nieuwe initiatieven en ideeën die

vanuit SWiTSj komen op het gebied van techniek, regelgeving of procedures, worden belegd bij de relevante gremia (Werkkamer Regelgeving EV, CTO, Kennistafels, etc). Andersom kan SWiTSj met een praktijkbril de haalbaarheid en werkbaarheid van nieuwe procedures en regelgeving beoordelen.

Twee Werkgroepen

Omdat hoog- en laagspanning verschillen qua vraagstukken die spelen en ook andere doelgroepen betreffen, zijn twee werkgroepen gevormd.

De **werkgroep SWiTSj-Hoogspanning** is gekoppeld aan de Werkkamer Regelgeving EV van railAlert. Er zal regelmatig contact zijn tussen de voorzitter van de Werkkamer en de voorzitter van SWiTSj-HS. Bovendien zitten twee deelnemers van de Werkkamer Regelgeving EV ook in SWiTSj als linking pin.

Thema's die aandacht krijgen zijn onder andere:

- Retourstroomproblematiek
- Voorkomen elektrocutie-incidenten; aanpak top-3 factoren.

De **werkgroep SWiTSj-Laagspanning** valt onder het ToPP-programma (Treinbeveiliging op Peil met Procesveiligheid), een platform waarin IB's, aannemers en ProRail samenwerken aan een hogere veiligheidscultuur op het gebied van procesveiligheid.

Thema's die aandacht krijgen zijn onder andere:

- Voorkomen aanrakingsgevaar [condensatoren, Amerikaanse klemmen en klemmenstrook, Voeding, Trafo's (bij wijzigingen),
Indeling in kasten (horizontaal ipv verticaal), werkruimte]
- Inzicht in urgentie, verzamelen gegevens over incidenten, versterken meld- en leercultuur;
- Borgen eigenaarschap (installatieverantwoordelijke).

Wat kan jezelf doen? Melden van incidenten!

De meldcultuur, met name bij laagspanningsincidenten, zal omhoog moeten om zaken effectief op te kunnen pakken. Nu worden veel (bijna)incidenten niet gemeld omdat het toch niets oplevert, zo wordt gedacht, of omdat we wennen aan de situatie dat je af en toe een schok krijgt. Maar om structureel zaken aan te pakken, zoals bijvoorbeeld onveilige situaties in relaiskasten, is **melden essentieel!** SWiTSj heeft een simpel formulier gemaakt dat beschikbaar is bij de mensen uit je eigen organisatie die hieronder genoemd worden. Maak daar gebruik van of mail naar ons emailadres!

“OGE”: 110 Volt incident door afgeknipte draden

We zullen de nieuwsbrief onder andere gebruiken om OGE's (**Ongewenste Gebeurtenissen Elektrocutiegevaar**) te bespreken, zowel op het gebied van laagspanning als van hoogspanning. De eerste betreft een incident bij Breda waar werkzaamheden werden uitgevoerd in een relaiskast.

Omschrijving. Hierbij heeft de monteur contact gemaakt met een afgeknipte draad die onder spanning stond, waardoor hij een schok van 110 volt kreeg. De draden waren afgeknipt door een partij die in een eerder stadium in deze relaiskast werkzaamheden had verricht. De afgeknipte amp's waren niet verwijderd en ook niet afgeplakt, waardoor het risico op elektrocutie ontstond.

Aanleiding. Omdat het spanningsloos stellen van de hele relaiskast mogelijk teveel impact zou hebben, is er bij de eerdere werkzaamheden waarschijnlijk voor gekozen de voedingsringleiding te onderbreken door deze achter de faston af te knippen, zonder deze echter te isoleren.

Vervolgactie. Na melding heeft de monteur de afgeknipte amp's geïsoleerd met rode tape. De melding is vervolgens met het projectteam en met de opdrachtgever besproken. De ervaring is ook in een toolbox verwerkt.

Advies. Geadviseerd wordt, indien er meerdere aftakkingen vanaf de zekering worden verlangd, deze door middel van een klemmenstrook te realiseren. Hierdoor kan op elk gewenst moment het voedingsdeel worden onderbroken.

Deelnemers SWiTSj, tevens aanspreekpunten in je eigen organisatie

Werkgroep SWiTSj Hoogspanning	
Bedrijf	Naam
Arcadis	Rien Drenth
Asset Rail	Warner Okken
BAM Infra Rail	Theo van Dam Danny van Dam
Dura Vermeer	Mike van Ham
Movares	Geert Winters
ProRail	Rob Dirven
ProRail	Jeffrey Vermond
Railinfra Opleidingen	Albert Holtrust
Spitzke	Rutger den Drijver
Strukton Systems	Ben Geers (voorzitter)
VolkerRail	Jos de Jong
Apollo13 consult	Robert Taen (ondersteuning)

Werkgroep SWiTSj Laagspanning	
Bedrijf	Naam
Arcadis	Rien Drenth
Asset Rail	Marcel Kuiper
BAM Infra Rail	Theo van Dam Bill Verheul Danny van dam
Dura Vermeer	Mike van Ham
Dynniq	Andre Landzaat
Movares	Dimitri Witte
Railinfra Opleidingen	Albert Holtrust
Strukton Systems	Ben Geers (voorzitter)
Van Gelder Rail	Anne van der Wulp
VolkerRail	Jos de Jong
Apollo13 consult	Robert Taen (ondersteuning)

Contactgegevens

Ben Geers, ben.geers@strukton.com, 06-51093387, programma coördinator

Robert Taen, robert.taen@a13c.nl, 06-50668477, programma adviseur

Emailadres: wergroepswitsj@gmail.com.